

TÉMA Č. 19: NEOKLASICIZMUS

Charakteristika štýlu

- **Definícia:** Hudobný štýl 20. storočia, ktorý nadväzuje a vracia sa ku kompozičným technikám, estetickým ideálom a hudobným formám predchádzajúcich období (renesancia, baroko, klasicizmus).
- **Postoj:** Odmieťa dodekafóniu.
- **Znaky:**
  - Prehľadná forma a výrazná melodika.
  - Moderná harmónia a farebná inštrumentácia.
  - Rešpektovanie formy a tonality v medziach 20. storočia.

PREDSTAVITELIA

1. Paul Hindemith

- Skladateľ, violista, huslista a učiteľ kompozície v Berlíne.
- Neskôr pôsobil vo Švajčiarsku a USA.
- **Nová vecnosť:** Reprezentuje túto antiromantickú poetiku – hudba má plniť pragmatickú, účelnú funkciu (funkcionalita).
- **Štýl:** Pevná konštrukcia (návrat k Bachovi), remeselná dokonalosť a špecifický humor.
- **Vývoj:** Po nástupe nacizmu sa jeho hudba rozjasňuje, zameriava sa na myšlienku a citový prežitok.
- **Technika:** Využíva rozšírenú tonalitu, originálnu prácu s konsonanciami a disonanciami.
- **Teória:** *Návod k hudobnej sadzbe* – systém pre výklad všetkých akordov.

Tvorba:

- **Opery:** *Cardillac*, *Maliar Mathis*, *Harmónia sveta*.
- **Symfonické a koncertantné diela:** * *Symfónie: Maliar Mathis*, *Harmónia sveta*.
  - Koncerty (viac ako 20): husle, klavír, violončelo, dychové nástroje.
- **Komorná hudba:** Sonáty pre husle, violu, kontrabas, trúbku, tubu, harfu.
- **Klavírna tvorba:**
  - *Ludus Tonalis*: klavírny cyklus 12 fúg spojených interlúdiami, prelúdiami a postlúdiami (inšpirácia J. S. Bachom).
  - *Klavírna suita 1922*: vplyv džezu.

2. Igor Stravinskij (neoklasické obdobie)

- *Pulcinella*: inšpirované G. B. Pergolesim.
- *Koncert pre klavír a dychy*.
- *Husľový koncert*.
- *Oedipus Rex*: vrcholné dielo s barokovým nádychom, na pomedzí opery a oratória.
- *Žalmová symfónia*.

- *Symfónia in C.*
- *Život prostopasníka.*

3. Benjamin Britten

- Britský skladateľ, študoval na Royal College of Music v Londýne.
- Jeho opery sú považované za najlepšie od čias H. Purcella.
- **Prelomové dielo:** *Variácie na tému Franka Bridgea* (1937).
- Významná cirkevná a piesňová tvorba.

Tvorba:

- *Sinfonia da Requiem.*
- *Iluminácie.*
- *Sedem sonetov Michelangela.*
- *Sprievodca mladého človeka orchestrom.*
- *Vojnové requiem* (1962): spojenie latinskej omše a básní Wilfreda Owena.
- **Opery:** *Peter Grimes* (1945), *Sen noci svätajánskej* (1960).

4. Sergej Prokofiev

- Pôsobil v Paríži (spolupráca s Ďagilevom), v roku 1932 návrat do ZSSR.
- Kritizovaný za formalizmus, rehabilitovaný až po smrti.
- **Charakteristika:** Prudký temperament v kontraste s jemnou lyrikou, často neoklasicistický charakter.

Tvorba:

- **Opery:** *Láska k trom pomarančom*, *Vojna a mier.*
- **Balety:** *Rómeo a Júlia*, *Popoluška.*
- **Koncerty:** Klavírne, husľové, violončelové.
- **Orchestrálne diela:** *Klasická symfónia* (D dur) – nadväzuje na 18. storočie s osobitou harmóniou.
- **Pre deti:** Hudobná rozprávka *Peter a vlk.*